

BẢN TIN TRONG LANG LUẬT

Đáng lẽ bản tin này gửi ra ngay sau khi tôi trở về Hoa Kỳ vào cuối tháng 1 năm 2017, nhưng vì sức khoẻ nên bây giờ tôi mới hoàn tất bản tin này để gửi tới quý vị về cuộc viếng thăm trường Luật xưa và toà án cũ ở Saigon. Phân kế tiếp mời quý vị đi du lịch tại chỗ vài nơi để giải trí .

Chắc hẳn nhiều quý vị trong giới luật muốn được biết về Trường Luật cũ và Tòa Án xưa ra sao. Đây là cơ hội để Chúng ta nhớ lại những kỷ niệm đẹp của thời dĩ vãng...

(Ghi chú: Tôi có việc về VN thăm gia đình, vé máy bay chỉ còn chỗ từ Nov 29, 2016 đến Jan-14-2017. Tôi sẽ dùng những tèm đường cũ để quý vị có thể hình dung được những nơi mà tôi sẽ nói. Ngay cả chính tôi cũng chẳng nhớ hết tên những đường mới mà chính mình đã nhiều lần đi qua trong thời gian lưu lại đây.

I/- ĐẾN THĂM TRƯỜNG LUẬT

Hôm 12-7-2016 tôi đi thăm trường Luật cũ ở Saigon. Lúc xe taxi chạy trên đường Duy Tân, tôi vẫn thấy cây cao bóng mát như ngày nào, có khác chăng chỉ là những hàng quán bày bán trên vỉa hè, nhiều chỗ xe honda đỗ chật trên lề đường không còn lối cho người đi bộ. Khi gần tới góc đường Duy Tân và Phan Đình Phùng –Nay gọi là Nguyễn Đình Chiểu- tôi xuống xe đi bộ tới trường. Tới nơi tôi hết đổi ngạc nhiên vì quang cảnh nơi đây hoàn toàn đồ khác. Hai mặt đường của địa điểm trường cũ nay đã xây toà nhà cao tầng để làm trường Đại Học Kinh Tế. Cửa chính của trường Đại Học Kinh Tế bây giờ quay mặt ra đường Phan Đình Phùng -Xin xem hình-

Nhìn thấy địa điểm trường cũ tự nhiên lòng tôi thây nao nao khó tả, những kỷ niệm của thời dĩ vãng đã uà về trong trí óc làm cho tim tôi se thắt lại. Hình ảnh của trường xưa nay chỉ còn là hoài niệm mà thôi :



Cổng 17 đường Duy Tân



Mặt tiền ĐH Kinh Tế trên đường Phan Đ. Phùng

ĐH KINH TẾ THẺ ĐH LUẬT CŨ

Tới nơi trường cũ lòng nao nao;
Nước mắt tự dưng cứ muốn trào
Trường Luật Khoa xưa không thấy nữa;
Trường Kinh Tế mới đã xây cao ;

Đông môn ngày trước tìm đâu thấy!
 Thầy dạy thừa nào còn được bao ?
 Thời thế thế thời, thời phai thế;
 Đau lòng xót ruột biết làm sao



GS Canh cung cấp hình chụp Lễ Phát Bằng niên khoá năm 1973-1974

Gần đây được dịp gặp GS Nguyễn Văn Canh, Cựu Phụ tá Khoa Trưởng Đại Học LK Saigon Ông cho biết Hội đồng LK họp khoảng cuối năm 1969 quyết định xây thêm phòng ốc để đáp ứng nhu cầu sinh viên gia tăng của trường. Bởi thế trường đã cho xây lầu chỗ Văn phòng Tổng Thư Ký cũ sát đường Duy Tân, toà nhà đôi diện qua sân nhỏ và đây nhà ngang để vừa làm giảng đường và làm văn phòng cho giáo sư và Khoa Trưởng. Việc xây cất lại này tôi không được biết vì khi ra trường, rồi hai năm Cao học sau đó trường vẫn là những ngôi nhà trệt cũ kỹ thừa nào. Rồi từ đó tôi bận lo công việc văn phòng nên không có thì giờ lui tới, không biết thiết kế của trường ra sao. Tuy nhiên dù thiết kế cách nào đi nữa thì so với hình dáng của trường Đại Học Kinh Tế mới này thì Trường Luật cũ cũng bị đập phá để xây lại. Bởi lẽ làm, ăn là chuyên bình thường ở Việt Nam.

Viện Đại Học Quốc gia ngày xưa tọa lạc ngay sau trường Luật cũ nay được thay thế bởi trường Kỹ Thuật, nghe nói viện này được di chuyển lên Thủ Đức.



Trường Kỹ Thuật Saigon –Viện Đại học cũ

THĂM DINH GIA LONG và DINH ĐỘC LẬP:

Sau khi thăm rrường Luật, trên đường tới Toà án tôi ghé thăm dinh Gia Long và dinh Độc lập. Hai dinh này đều ở góc đường Công Lý và Hồng Thập Tự..

Dinh Gia Long được nhà cầm quyền hiện tại dùng làm Viện bảo tàng trưng bày dụng cụ chiến tranh. Ngoài sân để mấy loại phi cơ quân sự, các loại thiết giáp, nhiều loại Đại bác và đạn pháo đủ loại, trong đó có nhiều hoả tiễn và có mấy loại bom lớn. Có loại to và dài như những bình hàn gió đá, đặc biệt nhất vẫn là quả bom CBU nó to bằng hai thùng phuy nối lại, một đầu nhọn như hình cái nón úp vào. Nghe nói nó có sức công phá khủng khiếp. Bên trong dinh này trưng bày những hình ảnh chiến tranh và các thứ vũ khí và đạn dược nhẹ như súng lục, súng carbine, súng trường v.v..\



Bước sang thăm dinh Độc Lập , đôi diện dinh Gia Long bởi đường Hồng Thập Tự, tôi thấy Phòng Khánh Tiết vẫn trưng bày bộ bàn ghế sang trọng nằm lơ lửng trong bầu không khí âm ỉ, hoang vắng, tiêu điều. Nó khác hẳn với bầu không khí trang trọng, linh hoạt, uy nghi cũng của căn phòng này mà tôi có dịp vào thăm vào năm 1972. Ngoài ra chẳng còn gì đáng nói ngoại trừ sự ngạc nhiên là Phủ Tổng Thống của VNCH đâu có chậm tiến đến nỗi phòng truyền tin còn để lại những dụng cụ công kênh cũ kỹ mà tôi không thể ngờ được.....

SANG THĂM TOÀ ÁN:

Xuống xe trước cổng toà án trên đường Công Lý, tài xế taxi cho biết là Công An không cho vào thăm và chụp hình. Bạn tôi cùng đi xe cũng can ngăn nên tôi đứng ở cổng toà án nhìn vào thấy phía tay trái khu Công Tô -Chương Lý trên lầu, biện lý phía dưới- đang trùm bạt phía bên ngoài tư nóc xuống, sát tường có bắc giáo để cho thợ đứng làm việc. Thực ra tôi chẳng biết bây giờ bên trong họ sắp xếp ra sao.

Hai chúng tôi đi bộ vòng quanh toà án, nhận thấy toà nhà quá cũ, tường sau lưng của toà án vẫn màu vàng nhưng hoen ố. Vẫn hàng rào bao bọc xung quanh như xưa bởi những bức tường lũng cũ kỹ, nhiều chỗ hoen ố với màu rêu xanh, đen, có chỗ nứt nẻ. Bên trên tường lũng này là những chấn song sắt, rỉ sét nặng nề có nhiều chỗ như gần gãy chứng tỏ rằng từ lâu chúng không được tu sửa và sơn phết lại. Chúng tôi vào tiệm ăn “Xưa và

Nay” trên đường Nguyễn Trung Trực ngay sau lưng toà, không ngồi bên trong mà tôi đặt bàn ngoài hiên, nhìn ngay sang toà án để nhớ lại những thời vàng son của dĩ vãng. Tiệm ăn Xưa và Nay chiếm khoảng gần nửa đường Nguyễn Trung Trực nơi từng là Văn phòng của anh chị LS Nguyễn Hữu Thống, Bùi Trần Phú, Trần Nguyên Bồng & Trần Thanh Hiệp (ở trên lầu). –Ghi chú LS Hiệp ở Pháp từ lâu trước năm 1975 sang Mỹ thăm cho tôi biết LS Bồng định cư ở Canada-- Ăn xong chúng tôi đi bộ một vòng quanh đường Gia Long, Lê Thanh Tôn, Thủ Khoa Huân v.v... Tất cả các văn phòng luật sư như của Cựu Thủ Lãnh Hồ Tri Châu, Lữ Văn Vy và của văn phòng Lê Văn Mão, Đoàn Ý & Bùi Chánh Thời, Lê Trọng Nghĩa & Ngô Văn Tiếp... ngày xưa thì nay đã trở thành những cơ sở thương mại và khách sạn. Trước cửa, ngay trên vỉa hè của những cơ sở này nhiều sạp hàng sinh hoạt náo nhiệt. Bạn tôi cho biết có hai luật sư thời trước còn được hành nghề dưới chế độ mới ở Saigon là LS Nguyễn Văn Hoà trước khi mất nước anh đã cùng tôi và LS Bùi Lê Khanh, LS Nguyễn Thị Tuyết Mai làm việc cho Văn phòng LS Phan Tấn Chúc và Ngô Khắc Tịnh, Tổng Thư Ký của Luật Sư Đoàn.

Năm 2006 tôi về thăm bà Di đầu trước khi qua đời. Tôi vào Saigon và có dịp thăm anh Hoà, người rất nhã nhặn và vui vẻ. Anh mở văn phòng tại tư gia, ngôi nhà rộng rãi cao tầng thuộc Quận 3 Saigon. Trong lúc anh đang tiếp tôi thì, có một người Khách đến xin gặp, anh cho hẹn đến ngày khác. Nhìn vào nơi anh cư ngụ, tôi đoán là anh thành công trong nghề nghiệp. Tôi có dịp gặp lại LS Nguyễn Văn Nhi. Anh này trong khi hành nghề đã bị động viên. Sau 1975 anh làm Tổng Giám Thị cho Trường Đại Học Dân Lập ở Saigon. Người thứ hai hành nghề dưới chế độ mới là LS Trương Thị Hoà. Trước năm 1975 chị làm ở Văn phòng LS Nguyễn Hữu Hiệu. Năm 2006 tôi ghé lại tổ hợp Luật sư của chị ở số 90 đường Nguyễn Du Saigon để hỏi thăm địa chỉ của LS Đoàn Thị Thảo còn kẹt lại Saigon. Lúc đó chị đi Toà, khi về chị gọi lại cho tôi ngay. Sau đó tôi mới được biết chị là Luật sư nổi tiếng và thành công vào bậc nhất ở Saigon và nghe nói chị lập gia đình với một viên chức cao cấp ở “bung” về. Thời gian đầu ông này giữ chức lớn trong giới luật ở Saigon.

Tôi và anh bạn có dịp đi bộ qua nhà GS/LS Vũ Văn Mão, Căn biệt thự này không biết ai chiếm ngụ, cây cối um tùm, mái và tường hoen ố. Tuy nhiên cũng giống như bao căn nhà khác, bên ngoài công, ở vỉa hè vẫn là hàng quán triền miên trên mọi ngõ đường đất nước của dân nghèo muôn thuở ở VN. .

Chúng tôi cũng đi bộ trên đường Nguyễn Du qua nhà cũ của LS Nguyễn Phước Đại, căn nhà này trước kia cũng là Văn Phòng của chị mà năm 1972 LS Hồ Tri Châu, Cựu Thủ Lãnh LSĐS cùng tôi đến thăm chị vài lần. Trải qua nhiều năm tháng, căn nhà này không được tu sửa nên đã bạc màu với thời gian. Bên ngoài bức tường có cổng sắt là quán bán đồ ăn bày biện trên vỉa hè trông không được đẹp mắt.,

Bạn tôi cho biết sau 1975 chị dùng căn nhà này mở quán Cafe và cơm Tây sang trọng chỉ có những doanh gia nước ngoài đến thưởng thức và bàn bạc công việc làm ăn hoặc các viên chức lớn có tiền mới đến thưởng thức. Bạn tôi còn cho biết thêm rằng sau đó, căn nhà này bị tịch thu và cấp cho viên chức của nhà nước. Chị LS Đại đi khiếu kiện rất tốn kém và mất nhiều thời gian mới thắng kiện. Tuy nhiên bản án đã không thi hành được vì căn nhà này đã được chuyển nhượng nhiều lần. Cuối cùng chị đã qua đời ở viện dưỡng lão Thị Nghè. Cầu xin linh hồn chị an vui mãi mãi nơi cõi Vĩnh Hằng.

II/- DU LỊCH TẠI CHỖ

Mời quý vị đi du lịch tại chỗ để xem vai thắng cảnh cho vui. Nếu không thích xin vui lòng cảm phiền xoá giúp.

CHÙA TRẦN QUỐC: Di tích lịch sử

Về đền Hanội, chú em đưa ngay tôi về khách sạn bên bờ hồ Trúc Bạch ở gần nhà để tiện việc đi lại. Bởi vậy tôi có dịp đi bách bộ trên đường Cổ Ngư, một con đường nổi tiếng của thủ đô ngàn năm văn vật. Con đường này rất sầm uất với nhưng sinh hoạt hàng ngày thật là náo nhiệt. Nó ngăn đôi Hồ Tây và Hồ Trúc Bạch. Nhờ vậy mà tôi có dịp đi qua Chùa Trần Quốc nằm trên Hồ Tây, một di tích lịch sử từ ngàn xưa để lại với bài thơ nổi tiếng về Chùa Trần Quốc của Bà Huyện Thanh Quan .

CHÙA hay ĐỀN TRẦN QUỐC XÂY TRÊN HỒ TÂY

Khi đi ngang chùa này tôi đã cảm hứng dựa theo thơ của Bà Huyện Thanh Quan mà nói về tâm trạng của lòng mình.

Trần Quốc nằm đây đã dai dàu;
 Xa quê tôi mãi trạnh niêm đau.
 Nhớ nước đau lòng người viễn xứ
 Không biết sau này nước về đâu
 Vân Đình 7-5-17



Chùa Trần Quốc

Trần Quốc trải qua đã mấy đời;
 Dãi dàu năm tháng thây chơi vơi;
 Thi nhân đến viếng lòng chua xót.
 Mặc khách vào thăm dạ rối bời.
 Nước biển đau lòng người xứ Việt;
 Nhà tan dân bỏ chạy ra khơi.
 Không màng cuộc sống đây nguy hiểm.
 Lập lại cuộc đời khắp mọi nơi.
 Vân Đình 7-7-17



Cổng Chùa Trần Quốc

HỒ HOÀN KIẾM:



Ngồi trên ghế đá ngắm cảnh hồ Gươm

Thời gian ở quê ngắn ngủi nên tôi cũng chẳng có dịp dạo quanh hồ mà chỉ đi xe qua Hồ Hoàn Kiếm, chụp tấm hình làm kỷ niệm. Nơi đây đã lưu lại trong tôi nhiều kỷ niệm của thời thơ ấu. Khi còn là học sinh ở Hà Nội trước năm 1954 vào những trưa hè nắng gắt thỉnh thoảng vào những giờ học không quan trọng tôi thường “coupe cours” “Bát phố” (Danh từ xưa của người Hà Nội) đi dạo bờ hồ, ăn thịt bò khô quán Mụ Béo, uống nước đá thạch, ăn bánh tôm Cô Ngụ, chụp hình trên cầu Thê Húc vào đền Ngọc Sơn ngắm cảnh.

BAY VÀO SAIGON

Ở Hà Nội vào mấy ngày trước Giáng Sinh thật là náo nhiệt, đông đúc đi lại chen chúc, đường phố lại chật hẹp, vỉa hè hư hỏng đi lại khó khăn nên tôi và anh bạn cảm thấy chán, chúng tôi bay vào Saigon, muốn đổi vé máy bay về Mỹ.

Theo địa chỉ trên vé của hãng EVA chúng tôi đến Trung Tâm Thương Mã Saigon ở góc đường Thống Nhất và Cường Để. An ninh ở đây chỉ chúng tôi đi xuống đường Lê Duẩn – Túc bến Bạch Đằng cũ- queo mặt một khúc là tới Trung Tâm Thương mã. Chúng tôi đi qua xưởng đóng tàu Ba Sơn cũ, queo tay mặt tà tới số 3 Bạch Đằng thấy từ cổng đi sâu vào bên trong toàn những building xây cất cao, kế đó là Toà Án Quân Sự Saigon cũ mà tôi đã từng lui tới lo cho khách hàng. Bảng màu vàng ngày nào vẫn còn đó nhưng chữ đã tróc gần hết, đọc không được. Chẳng hiểu bây giờ họ làm gì? Hỏi thăm mãi mới tới được Trung Tâm Thương Mã VN vì nó nằm sau một khách sạn thật lớn hay nhà bank gì đó Hai chúng tôi đến hai lần nhưng vẫn không có chỗ trống nên đành rủ nhau đi tours để giết thời gian..

THÀNH PHỐ SAIGON

Vào Saigon Chúng tôi ở khách sạn trên đường Trương Định –trước kia là đường Trương Công Định- cửa vườn Tao Đàn, thường xuyên dạo phố. Phải nói là thành phố phát triển mạnh với những nhà cất rất cao, tân tiến trông thật là tráng lệ dọc đường Lê Lợi, Lê thánh Tôn, Tự Do, Nguyễn Huệ ...thuộc trung tâm Saigon. Tuy nhiên trên vỉa hè dưới mái hiên bên hông của những buildings này có những người bán hàng rong, những sạp bán thực phẩm tràn lan của những dân nghèo. Đây là thực trạng phản ánh cảnh nghèo giàu quá chênh lệch: Người ăn không hết, người kiếm tiền không ra.

Bạn tôi ví von: Nhìn cảnh này giống như người ta mặc áo gấm đi chân đất. Tôi cũng tâm sự là đi bộ dưới mái hiên của những toà nhà ngất ngưỡng này tôi có cảm tưởng như nó đang lung lay, nhờ nó đỡ sập xuống là mình nghèo, không biết chúng có đổ bê tông cốt sắt hay lại cột tre



Một trong những buildings cao như thế này.



Saigon hay Hanoi có văn hoá vỉa hè như thế này



Hình chụp văn hoá vỉa hè khác của khu nhà xa trung tâm thành phố



XE LƯU THÔNG Ở SAIGON:.

Xe cô thì quá đông. Tin NET cho biết theo thống kê của bộ Giao Thông Vận Tải thì tại VN có 40.5 triệu xe gắn máy, phần lớn tập trung ở các thành phố. Đã đông mà người lái xe lại không tuân theo luật lệ lưu thông nên nạn kẹt xe và tai nạn xảy ra là chuyện đương nhiên. Để được an toàn thì nên đi Taxi, mà đi Taxi thì lại phải trả quá nhiều tiền, không đáng cho một quãng đường ngắn bởi vì xe kẹt cả giờ không đi chuyển mà đồng hồ tính tiền cứ vô tư mà nhảy số...

Đường chia hai làn họ tràn sang bên trái, đường một chiều cũng phóng lên cả vỉa hè mà đi. Mỗi khi ra đường là tôi thấy chán ngán. Đi bộ trên vỉa hè có khi còn bị xe va chạm,...



CHẠY XE BÁT NHÁO

Sáng dạy thả bộ trên vỉa hè;
Nhìn dân Sài Gòn họ đi xe;
Đường hai chiều, tràn sang bên trái;
Phố một hướng, chạy lên vỉa hè.
Luật lái xe chẳng ai áp dụng
Bảng bên đường không có ai care.
Người dân mình coi trọng dân chủ;
Súng dí vào điếc cũng chẳng nghe .

MŨI NÉ

Mũi Né là nơi nghỉ mát ở bờ biển gần Phan Thiết rất đẹp, những căn nhà chúng tôi ở là những duplex nằm rải rác dưới đồi thông ngay sát bên bãi biển. Chẳng may hôm chúng tôi đi thì bị mưa nên không đi ngoạn cảnh và tắm biển được.. Cũng vì mưa nên tôi bị ngã, phải thuê taxi về bệnh viện Phan Thiết khám nghiệm, cách đó khoảng 25 km. Sáng hôm sau chúng tôi ra ngắm biển rồi lên xe về Saigon.

ĐI THĂM MIỀN TÂY:

Chuyến viếng thăm miền Tây sáng đi chiều về chẳng có gì đặc biệt, ngoại trừ xa lộ mới xây đáng được chú ý. Thật vậy mặt đường trải nhựa phẳng phiu, rộng rãi, mỗi hướng có ba làn xe chạy, Vừa ra khỏi Saigon, giữa hai hướng xe chạy có một quãng dài họ xây lạch nước chia đôi trông rất thơ mộng. Hai bên đường cây trồng rất ngay ngắn. Nhà cửa dân cư đang phát triển ở hai bên với những căn nhà lầu cao nằm sát nhau.. Tuy xa lộ được xây theo lối mới với những cột đèn điện hai bên đường trông rất u là “hoành tráng”. tân tiến, nhưng thỉnh thoảng có những đồng vật dụng sửa chữa đường còn bỏ dở trên mặt đường sát lề bên mặt, và cũng còn thấy bảng dựng bên lề đường cảnh báo tai xế rằng coi chừng nơi này đường bị lún .

Tôi không ngạc nhiên lắm vì đã đọc trên mạng có kèm hình chứng minh rằng đường phố bị bẻ lồi cốt bằng tre mà không có sắt. Nếu như mà bằng cốt sắt chắc đường sẽ không bị lở hay bị sụt. Bởi vậy khi đi bộ trên vỉa hè dưới mái hiên của những buildings quá cao ở Saigon là tôi có cảm tưởng như nó đang rung rinh như sắp đổ.

DU LỊCH CAMBODGE

Ngay sau khi đi thăm miền Tây, tôi đi thăm Cambodge bốn ngày. Ngày đầu Chúng tôi đi xe qua cửa khẩu Mộc Bài. Vừa qua bên kia phía Cambodge là khu sông bãi lớn điều hành bởi tụi Tau Macao. Dân Cao Mên không được vào đánh. Nghe Tour guide nói thì đa phần người Việt sang đánh. Nhiều người Việt Nam tan gia bại sản. Nhiều con bạc cay cú vay tiền với lãi cao của chủ sông, thua không trả được chúng giữ người lại chờ người nhà ở VN mang tiền sang trả mới được thả về.. Gần mấy sông bãi còn có con sông chạy qua có nhưng kẻ thua quá ra đây nhảy cầu tự tử. Đi thêm một đoạn ngắn nữa la chỗ ‘xét giấy tờ nhập cảnh và đóng lệ phí \$20 USD tham quan cho 4 ngày và làm thẻ bãi có chụp hình đeo cổ để kiểm soát. Được hỏi tại sao phải chụp hình đeo cổ, họ giả thích. Trước đây du khách tham quan quá đông mà tiền thu được ít. Sau họ mới biết du khách Tau mua vé tham quan xong luôn vé lai cho nhóm đi sau. Miên thất thu nên bày trò kiểm soát.

Từ Mộc Bai chúng tôi lên SEAM REAP, mất gần một ngày cho quãng đường dài 483 km, dừng ăn cơm trưa ở Prey Ven. Sau đó chúng tôi chạy qua Kom Pom Thom với những cánh vườn cây Thốt Nốt nằm xen vào những cánh đồng trái dài hút tầm mắt. Nhìn quang cảnh này chúng tôi thấy một cảnh hết sức thanh bình. Dọc theo hai bên đường trái nhứa này phân lớn là những nhà sàn rất nhỏ bé không chia thành phòng. Bên trên là người ở, dưới làm nhà bếp, nhà kho hay cho bò ở. Tour guide Sok Hen là người Việt gốc Miên cho biết. Nhà sàn nào cũng có vài cái cuốc, nếu cần đi vệ sinh là vác cuốc ra đồng là xong. Ngày xưa tất cả là nhà sàn vì để tránh thú dữ, tránh trộm cướp hay bắt cóc nhưng nhà có con gái. Trên cánh đồng chỉ thấy những con bò thả rông mà không thấy con trâu nào. Guide giải thích là chính Phủ Úc viện trợ cho Miên 1000 con bò thả rông ngoài đồng để cho chúng đâm lên mình chết thay người. Guide còn giải thích thêm, phong tục Miên thì đàn ông có quyền thách cưới, ở nhà nấu nướng chăm lo gia đình, trồng non con cái. Vợ ra ngoài làm việc nuôi gia đình. Lại nữa nhà nào có con gái mới lớn muốn chồng thì treo màn đỏ mới ở cửa sổ. Tôi hỏi là nếu có cô nào già xấu treo màn đỏ nhiều năm không ai lấy, màn đỏ này cũ rách được thay bằng màn mới thì sao. Hắn nói nếu lỡ nhầm thì bỏ chạy..

Ngày thứ hai: Chúng tôi đi từ Seam Reap đến thăm quần thể ANKOR (–Đế Thiên, Đế Thích) – Di tích nổi tiếng của Miên.

ANKOR THOM (Đế Thích) – Guides (2 tour Guides) nói Ankor là Chợ, Thom là Nhỏ, có nghĩa là CHỢ NHỎ. Thăm đền Bayon có ngôi tượng bốn mặt: Hỉ, Nộ, Ái, Ó. Trên tường của những đền có khắc trên từng viên gạch hình những thiếu nữ quần Saron để ngực trần. Trả lời câu hỏi tại sao, Tour guides giải thích là ngày xưa khi tiệc tùng lễ hội của triều đình các cung tần mỹ nữ phải cởi trần, nhưng Hoàng Hậu thấy “ngứa mắt” nên bắt họ phải quần vải che phía dưới nên bây giờ gọi là quần Saron. Sau đó chúng tôi đi qua quảng trường đấu voi và thăm đền Taprohn nơi ghi lại sự tàn phá của thiên nhiên gần 1000 năm qua. Tôi không nhớ có phải ngôi đền này mà một anh Khmer giàu có cúng tiền cho Chính phủ Miên để thầu sửa sang lại làm di tích lịch sử cho du khách thăm viếng thu lệ phí vô thăm.

ANKOR WAT (Chợ Lớn) Gọi là Đế Thiên, được coi là thiêng liêng nhất xứ Chùa Tháp. Nơi đây đền đài cổ kính, sạch sẽ.

Nói chung Đền Chùa của xứ Chùa Tháp đều xây theo một kiểu cổ kính: Nóc đền hay chùa đều có một kiểu đặc biệt là mái cong và có nhiều đỉnh nhọn chổng lên trời, sân thì rất rộng được lát bằng gạch. Sân chùa thường cao cách mặt đất hai hay ba mét có bậc bước lên bằng những thềm gạch, có chỗ bằng đá rộng rãi. Việc xây cất này cả trăm năm về trước phải được coi như kỳ công.

Thăm xong quần thể Ankor, chúng tôi về lại khách sạn ở SEAM REAP để hôm sau về thăm Phnom Penh.

Ngày thứ ba: THĂM PNOM PENH:

Seam Reap cách Phnom Penh 314 km. Đây là Thủ Đô của Cao Miên. Khu này còn được gọi là Hoàng Cung, nơi làm việc của Hoàng Gia, trong đó có “Chùa Vàng Chùa Bạc.” Đây chỉ là một ngôi chùa được trang trí bên trong bằng vàng, nền lát bằng bạc hình viên gạch, có trải thảm lên trên và có an ninh canh gác, nếu không mấy anh chị Khmer sẽ cạy lên bỏ vào túi mang về Tàu. Nơi chùa này, theo tour guide, Ông Shihanook đã cao đầu tu ba năm để báo hiếu cha mẹ. Ở đây còn có Đài Độc Lập, tour guide nói, để đánh dấu thời

kỳ hoà bình của đất nước dưới thời cai trị của nước ngoài. Nơi đây cũng có Casino Naga lớn nhất của thủ đô Nam Vang để giới thượng lưu ăn thua đen đỏ.

Nói chung Thành phố này tuy nhỏ nhưng sạch sẽ. Đặc biệt với cái sân chơi lát bằng gạch, rất dài và rộng - như sân chơi đường Nguyễn Huệ – Chợ hoa ngày tết bây giờ ở Saigon- Trên sân chơi này có xây một bức tượng lớn có mái che tôi không nhớ là tượng của Shihanook hay của ai. Đồi điện với cuối sân chơi này còn có một cái sân nhỏ có bồn phun nước, có bức tượng người linh Miên và linh VC bế một đứa bé trên tay, được gọi là tượng hữu nghị Việt Miên, với ý nghĩa là giúp đỡ che chở nhưng trẻ thơ xứ Chùa Tháp. Chúng tôi đi thăm chợ Th'mey ở Phnom Penh, tương đối lớn bán đồ dùng như chợ Bến Thành của VN.. Xung quanh phía bên ngoài chợ có bán những loại hoa, quả và những đặc sản như nhện, dế, cà cuống chiên. Hầu hết họ dùng tiền Miên, VN và Dollas nữa. Ngồi xe chạy đường dài du khách dễ mệt mỏi, để đỡ buồn, guides thường giải thích về phong tục tập quán và cả chính trị của người Miên. Về chính trị Guides cho biết dưới thời Pol Pot là một kinh hoàng cho dân Miên. Pol Pot là con nhà giòng dõi được đi du học ở Pháp về. Từ đầu năm 1975 khi bị Mỹ bỏ rơi, ông và nhóm thân tín lãnh đạo phong trào Kmer Đỏ lên nắm chính quyền giết gần hai triệu người. Theo như kế hoạch của Tàu thì Pol Pot sẽ giết hết người lớn chỉ để lại 500,000 trẻ con Miên để khi Tàu di dân sang thì chúng không biết nguồn gốc của mình mà chống đối.

Nhận thấy chính sách thâm độc này nên một số tay chân của Pol Pot biết rằng trước sau chúng cũng sẽ bị giết nên chạy sang VN cầu cứu nhưng bị từ chối với lý do chuyện của người Miên để người Miên giải quyết. Hun Sen sau đó ly khai Pol Pot chạy sang VN cầu cứu, nhân lúc đó, năm 1979, Quân của Pol Pot tràn qua biên giới ở Châu Đốc, An Giang giết khoảng 300,000 người Việt nên VN đưa quân sang đánh đuổi Pol Pot..

Sok Hen, một trong hai tour guides tự nhận là người Việt gốc Miên, trước đây gia đình anh đã ở VN sau về ở Miên.... Khi Pon Pot lên nắm quyền anh còn nhỏ, chỉ có người anh hấn bị bắt lính cho Pol Pot nói rằng khi đánh nhau với lính già của VN thì sợ lắm vì họ đánh nhau có kinh nghiệm, còn lính mới trẻ con VC thì ngờ nghệch khi bắn hết đạn còn không biết thay băng đạn khác. Lúc bắt được lính trẻ con này thấy tội nghiệp hấn muốn tha nhưng phải giết vì nếu tha thì hấn cũng bị phe Pon Pot giết. VC chết ở Miên trong giai đoạn này có tới hàng vạn người. Sau khi đánh đuổi Pon Pot, VC đưa Hun Sen lên làm lãnh đạo Cao Miên cho đến bây giờ. Cờn nhiều điều mà Sok Hen nói là không thể nói ra được. (Tôi đoán là Hun Sen tuyên thệ với VC là đời đời nhớ ơn VN và đến đời con cháu cũng không quên ơn VN Thế mà bây giờ bị TC mua chuộc quay 180 độ chống lại VN như lời Thiệu Trương VC Trương Giang Long tiết lộ trên clip.).

Burchett Wilfred tác giả cuốn sách nói về TQ-VN-Campuchia. cho biết đầu năm 1975 Pon Pot sang VN xin cầu viện, VN hứa là giải phóng Saigon xong rồi giúp giải phóng Campuchia. Sau đó có chuyện cho hấn đại bác 130 ly và 122 ly kèm khẩu đội pháo nữa. Pol Pot được Đại Sứ VN là Phạm Văn Ba thu dụng và huấn luyện về Dân Vận rồi được đưa đi học Trường Đảng. Theo tác giả này thì CSVN dựng lên Kmer Đỏ. Sau gần hai năm gần bó, chúng trở nên chống đối nhau. Vẫn theo tác giả là vì CSVN muốn tạo ra cơ để xâm chiếm Cao Miên. VC đã tập chung dân làng Ba Chúc (Người Việt) vào một chùa và vài khu để tàn sát tập thể rồi đổ thừa cho Kmer Đỏ.

Theo Ông Lương Thanh Ni, tác giả cuốn sách Thực Trạng Chiến Tranh VN, trang 307 cũng nói sơ về vụ làng Ba Chúc và VC đặt súng cối cách biên giới Miên khoảng dặm cây số bắn vào dân trong vùng Tây Ninh, giết dân đạo Cao Đài rồi đổ thừa cho Kmer Đỏ để lấy cớ xua quân sang đánh Cao Miên. Trong khi ấy TC trợ giúp cho Pol Pot rất nhiều

để đánh lại VC. Pol Pot bị tham bại. Để “cứu bò” TC xua quân sang đánh phía BắcVN. Do vậy VC phải rút quân về để phòng thủ..

ĐI THĂM BIỂN HỒ



Hình chụp từ tàu đang chạy giữa Biển Hồ tới một bên bờ.

Lúc trước tôi cứ nghĩ đó là cái hồ rộng lớn như biển nhưng không phải thế. Đây chỉ là một khúc sông lớn mà sông Mekong chảy vào có nhiều thủy sản. Do vậy trên sông này có ước lượng cả trăm ngàn người VN sinh sống trên thuyền từ nhiều đời, đa số không có giấy tờ tùy thân và quốc tịch. Họ rất nghèo. Có một trường học trên một nhà sàn nổi do một vị hảo tâm dạy học. Chúng tôi đóng góp được 12 triệu đồng VN để mua mì gói và túi plastic cho mì gói vô rồi buộc chặt để phát cho học sinh trong lớp và rồi thuyền chạy dọc theo sông quang xướng khu nhà nổi. Trẻ con bơi thuyền vớt lên để ăn..

Bây giờ nhà cầm quyền Cao Miên dẹp bỏ khu nhà nổi để cho định cư trên đất liền. Những người có quốc tịch Cao Miên thì được ở lại Miên. Những người Việt không có giấy tờ thì bị trục xuất về VN. Những người không có giấy tờ hợp lệ thì VN lại không nhận. Nếu những người dân bất hợp pháp này đóng tiền phạt mỗi đầu người là 200,000 VNĐ thì được định cư trên mặt đất.. Tuy nhiên hầu hết quá nghèo thì lấy gì để đóng. Việc di dời lên mặt đất theo tôi nghĩ thì cũng tốt vì cuộc sống có thể cải thiện về mặt vệ sinh chẳng hạn như ăn, uống, tắm, giặt bằng nước hồ đơ bẩn mà họ hàng ngày xả sủ ứ xuống. Còn vấn đề nghiêm trọng khác nữa, theo guide nói, là vào mùa nước nổi, trên mặt đất quanh biển hồ ngập nước, quan tài những người quá cố phải treo trên cây. Để kiểm nghiệm chúng tôi thấy vết nước ngập ở góc cây xung quanh hồ khoảng trên dưới 1m từ mặt đất. Chương trình di dời này có liên quan gì đến tham nhũng hay không, hay có liên quan đến âm mưu chỉ đạo của Khmer hay không thì chưa nội đến, nhưng khó khăn trước mắt của họ là ở trên hồ thì còn sống dễ dàng bằng nghề đánh cá. Khi lên mặt đất định cư xa hồ thì làm gì để sống? Đây lại vấn đề nan giải đang treo lơ lửng trên đầu họ. Trên đây là những tin lượm lặt. Chúng ta cũng cần tìm hiểu thêm để phán xét.

Ngày cuối cùng, chúng tôi đi sắm đồ lưu niệm ở chợ Th'mey rồi lên xe về cửa khẩu làm thủ tục xuất cảnh về lại Saigon.

Hy vọng bản tin này đem đến cho quý vị một vài điều mà nhiều người muốn biết.

Chúc quý vị một năm Đinh Dậu, thân tâm an lạc.

Xuân Đinh Dậu 2017.

Vân Đình-Nguyễn Văn Định
(LS, MA,MSW,JD,Ph.D)